

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

Fylke:

Sokfold

Tilleggsspørsmålnr.

Herad:

Idd.

Emne: Transport av hoi

Bygdelag:

Idda hergsk. eller Bygrenden

Oppskr. av: Pagna Braadland

Gard:

Fr.

(adresse): Fr. pr. Yalden

G.nr. 84.

Br.nr. 1. og 2.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

A. På alle gårdar i herredet foregår hoiindustriingen
 nå på fabrikkete 4 hjuls hoiwagner med stager lavere
 forhjul og hvire bakhjul foregår med hoigrinder, hvor
 hoi larer træs med og forholder av hoiwagner.
 Det almindelige er ispendre hoiwagner.
 Paa gårdar forekommer ikke vrestlæt, så hoihøin-
 gen foregår bare fra gårdens jord til laden.
 Det har forholdet var knop nær i bygden
 ialfall fra sine halvdet av 1800 tallet. For
 mindre bruk og særlig for slike jordbruk i
 skogens var forholdene anderledes, idet
 enkelte av dem var herkolle og skaffer hoi
 inn paa egen hygg eller i dragvagn. På fer-
 de lant eller leiet her. De mindre bruk i
 skogene drev gjerne vrestlæt paa myrene.
 Vrestlæt drives nå bare nogen få enkelte
 steder av gamle brukere.

B. Fru Olga Blyndren f. Fergalsbøen (gavn.
 83 boks nr. 1.) f. 1878, nå adresse: Holset
 pr. Aspedammen st., gir følgende oplys-
 ning: Hun husker fra omkr 1890 sin
 onkel Edvin Andersen, som av hende får lene
 det nå nedlagte bruk Olafskod, dra inn alt
 hoi paa 4 hjuls vagn med grinder. Tilleggs
 d. v. s. skoggårdene slås ikke i utmarken

dengang, men det gjorde de smaa Lilelanding-
 brukene i Skogene. De ble byggesed i slutten
 av juli-august, satte det i skakk og hjørne det
 hjem på vinterføre. De fra bruk, som ikke
 hadde høst, laane eller leide høst til hjem-
 kjøringen. Anledningen ble passet, når
 først var gjentlig, eller når skogsdriften
 holdt vinnne opp. Omkr. 1920 aarene
 leide Olga Brynildsen og hennes mann Laurin
 som skogarbeider et lite bruk Kvidstrand
 under Br. Når det under omna var vanskelig
 at få hestehjelp for familien høier inn
 på byggen. Bærelauget legges dobbelt
 på marken, høiet rakes sammen, legges
 over laugget og gres, så det ligger i orden
 tvers på laugget. Når boen er passelig stor
 stikker laugene rundt høiet gjennom
 løpken, hvor på endene lages en av hver av
 de to arbeidende og drakter hver sin del til
 "bola er dradd isammen". Bærene får
 så begge ender i en hånd, de legges over
 skuldra og ved den anden parts hjalp løpkes
 "bola" op og bærer inn. Det praktiseres for i
 tiden alt høi inn på smaa steller utrukket.
 For Brynildsen var de mange bær med
 i arbeidet. Olga Brynildsen får Ole Jørgals-
 boen regnet 3-400 kg ukentl høitass og 6
 sakter i skippundet = 1600 kg. Alt høi blev
 skrapet ut med.

B. Ole Martin Andreassen Errehaugen
 f. 1867 på Gullund, som hans far Andreas
 Gullund fikk utskilt av sin fars gård.
 Høstvid gav. 81. Pdd. Martin Errehaugen
 leide så Errehaugen under Nybøle gav. 82,

som han nå har oppgitt. Adresse: pr
 Aspedammen st. Han meddelte: Da
 brukes firehjuls heise vogner på skogs brukene,
 Men for 1880 var det gjerne tohjuls vogner med
 grunder også på heisebruk. Ekrehaugen har
 hørt om maskininger (slader) for i tiden
 på jordveiene, Men aldrig sett dem i bruk.
 Almindelig firehjuls lang vogn med grunder
 er også blitt brukt. De tok høiden to og.
 På herdelene bruk blev høiet ofte båret inn
 i "bøler". Lang brukes på samme måte
 som forklart av Olga Rynildsen.
 Ekrehaugen forklarer at baronens ofte
 lagde sig på knu på det ene benet for at
 få "bola" op, tophjelpen altid bak fra.
 Foruten lang har han sett brukte byrdoklyper.
 Det var to lange myke byrdoklyper sammen-
 vokret i en klype og avskåret nedover denne.
 Bola blev lagt og gredd over kaiene og
 disse høiet over bola op gjennom klypa, dradd
 til og båret i kaiene over skuldra
 motakrig som langbola. Et annet måte
 var en erube, hvorover lang spandres,
 bola lagdes, og som båret over skuldra på
 ryggen. Alt høi blev alltid og overalt skrapet
 ut med. Barna var ikke med, de hadde
 nok med gjøringene av dyra i skogen.
 Ekrehaugen gjæret i 7 saure. På Gullund
 blev brukt urestøtt i myrene. De sto helt
 fra Gullund til Prætorie. Slakterne gikk
 foran og slo, kvierfolkene fulgte etter og
 kakte høiet, som var fallet i bløthull og
 damper, og på tørre tver og kalber til tørk.
 Født blev høiet ved kaking og haring brakt

sammen i stakk på en tørrakke. Stakken
 blev lagt som en halmsstakk med stæke i
 midten på en tørrakke i myra. Rundt
 mykoslakkens begges gjorde et gjærde av
 fururager. Bij beskyttelse mot krøtter og
 lly. Entelre brup hadde utløser, når
 mykoslakke var store og lå langt borte.
 Bjerkhaugen kan huske en utløser, som
 det var to brukere av. De to alle sam-
 slaktes hoi i "bøler". Ved gjærning
 av mykshoi's gjærne skog "køvet" de
 ofte lasset med laug, da det holdt bedre
 på hoi'et enn hoi'sang. Uestlakke
 gjærtes hoi på vassvoren, da det holdt
 større lass. Der gjærtes gjærne med fersk
 skold slade med grinded, men ogsaa
 vasskoning blev brukt.

A På annekset Evingdalen's bergsti

d. v. s. skogdrakter råder de samme for-
 hold som på Eide bergsti, hvorfra denne
 forskjelling er høret.

B. Gina Nordgård f. 1859 på Kleppermyrane. Eide. Sier
 av Nordgård gnr. 80. Eide. Hun vinderen slakemyrane
 bij Kleppermyrane så bleie av ald hoi måtte bære iland
 med avgang for at hoi'et bij gården bij lark. Gjærnet
 to hoi's vogn med grinded bruktes bij hoi'et 1865.
 "Bøla" blev laget med laug, bjerkelype og merbue,
 som kaldes "gjerne" eller "mer", "beud". Dette var
 en best erier med åpningu fleret av vidjer
 eller laug i firkantete masker som pass av
 størelse, at hoi'et holdtes inne. Runder bare på
 ryggen over skuldra.